

Bacheloroppgave

ADM650 Jus og administrasjon

Hvordan opplever aktørene ved Ressurscenteret for flyktninger at senteret som sosial møteplass bidrar til en bedre integrering?

Christina Elisabeth Rytilahti

Totalt antall sider inkludert forsiden: 32

Molde, 16.11.2023

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: ☐ ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands. ☐ ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt. ☐ ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt. ☐ har alle referansene oppgitt i litteraturlisten. ☐ ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht. Personopplysningsloven skal meldes til Sikt for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av Sikt?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer: 601510

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Sølve Mikal Krekvik Nerland

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjennelse.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 16.11.2023

Antall ord: 8970.

Forfattererklæring: Christina Elisabeth Rytlahti

Forord

Bachelor oppgaven min markerer slutten på tre lærerike år på studiet Jus og administrasjon ved Høgskolen i Molde.

Arbeidet med denne oppgaven har gitt meg mye. Det vært interessant å kunne dykke inn i et tema som jeg finner veldig spennende, nemlig integrering. Jeg fikk muligheten til å dra på utveksling ved 4 semesteret til Ghent i Belgia, noe som ga meg et større innblikk i dette temaet. Det var i denne perioden at Russland angrep Ukraina, og i den forbindelse hadde vi en gjesteforeleser som var ansatt i NATO som ga oss innblikk i hvordan de håndterte situasjonen mens alt brøt ut. Videre hadde jeg en annen gjesteforeleser fra IOM, eller nærmere sagt International Organization for Migration, som lærte meg mye om den generelle flyktnings situasjonen i verden. Det var da jeg fant ut at jeg ønsket å skrive om integrering i oppgaven min. Men det er ikke til å legge skjul på at arbeidet også til tider har vært særskilt krevende.

Flere har bidratt i prosessen mot denne bachelor oppgaven. Først og fremst vil jeg gi en stor takk til ansatte i Bergen kommune og de frivillige, som har vært så fleksible og behjelpelige i denne fasen og som har gitt meg mye god informasjon.

En stor takk rettes også til min veileder Sølve Mikal Krekvik Nerland for gode innspill og motiverende veiledningstimer underveis. Jeg vil særlig takke for den store fleksibiliteten og tålmodigheten han har vist i denne prosessen.

Innhold

1.0	Innledning	1
1.1	Problemstilling	2
2.0	Ressurscenteret for flyktninger	2
3.0	Teori og forskning	3
3.1	Hva er kultur?.....	3
3.2	Hva er integrering?.....	4
3.3	Sosial kapital	5
3.3.1	Bånd og broer.....	6
3.3.2	Tillitt.....	6
3.3.3	Nettverk.....	7
3.3.4	Sivilt engasjement	8
4.0	Metode	9
4.1	Kvantitativ vs. kvalitativ	10
4.2	Valg av forskningsdesign:.....	10
4.3	Utvalg og gjennomføring av datainnsamling:.....	11
4.4	Etiske vurderinger	12
5.0	Analyse og drøfting av funn	14
5.1	Nettverk.....	14
5.2	Sivilt engasjement	16
5.3	Tillitt.....	17
5.4	Bånd og broer.....	18
6.0	Konklusjon	19
7.0	Litteraturliste	21

1.0 Innledning

I denne oppgaven vil jeg skrive om integrering av flyktninger. Jeg vil først gå igjennom litt av årsakene til mitt valg før jeg presenterer min valgte problemstilling og fakta om fenomenet.

Ifølge FN-sambandet var det på verdensbasis rundt **110 millioner mennesker på flykt** i mai i 2023. Sentrale årsaker for at mennesker flykter er krig, konflikt, forfølgelse og fundamentale brudd på menneskerettighetene, samt klimaendringer (FN-Sambandet 2023a). Russland angrep Ukraina den 24 februar i 2022 som var starten på krigen som fortsatt pågår (FN-Sambandet 2023b). Dette medførte til at **5,7 millioner ukrainske borgere** flyktet fra Ukraina det året, noe som har vist seg å være den raskest voksende flyktingestrømmen siden andre verdens krig (FN-Sambandet 2023a). I den forbindelse ble det avgjort at ukrainske flyktninger skulle få midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge, noe også EU besluttet seg for. Dette har medført at den vurderingsprosessen som flyktningene normalt sett må igjennom for å få beskyttelse i ankomstlandet, har blitt enklere slik at de raskere kan få hjelp (Statsministerens kontor og Justis- og beredskapsdepartementet 2022).

Norge har siden krigen startet bosatt over 40.000 ukrainske flyktninger i ulike norske kommuner (Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2023). Bergen kommune ble anmodet og har vedtatt å bosette 1200 flyktninger fra Ukraina i 2023 (Bergen kommune 2023e). I 2022 bosatte Bergen kommune 735 flyktninger, men målet var 1000. Per mai i år har de allerede bosatt 386 flyktninger, og anser seg som relativt godt på vei til å oppfylle vedtaket om å bosette 1200 i løpet av året (Bergen kommune: Adm – Etat for inkludering 2023).

Dette viser viktigheten av at Bergen kommune har et system som kan ta imot disse flyktningene på en god måte, i det øyeblikket de ankommer kommunen. Fritids- og støttesenteret for ukrainske flyktninger ble av den grunn etablert den 22 mars 2022. Senteret endret navn til Ressurssenteret for flyktninger den 1 april 2023 (Bergen kommune 2023d).

1.1 Problemstilling

Formålet med bachelor oppgaven min er å finne ut om senteret kan bidra til en god integrering av flyktninger. Vinklingen jeg vil ta for meg er fra aktørenes side, det vil si ansatte i Bergen kommune og medlemmer av frivillige organisasjoner som tilbyr sine tjenester ved senteret. Oppgaven avgrenses til å vurdere senterets rolle som sosial møteplass.

Dermed har jeg kommet frem til følgende problemstilling:

«Hvordan opplever aktørene ved Ressurscenteret for flyktninger at senteret som sosial møteplass bidrar til en bedre integrering?»

2.0 Ressurscenteret for flyktninger

Fritids- og støttesenteret for ukrainske flyktninger i Bergen ble opprettet den 22. mars 2022 i Lynghaugparken 1 som et 1-årig prosjekt etter at Russland invaderte Ukraina og en stor strøm av flyktninger ankom Norge og Bergen på kort tid (Byrådet Bergen kommune 2022b, 2).

Senteret har i senere tid byttet navn til Ressurscenteret for flyktninger i Bergen, slik at dette tilbudet skulle inkludere alle flyktninger og ikke bare de som kommer fra Ukraina. Ressurscenteret har byttet lokaler og befinner seg nå på ny adressen i Vestlundveien 19 (Bergen kommune 2023d).

Etableringen av Ressurscenteret har som mål å levere tjenester og tilbud som på kort sikt kan gjøre hverdagen for flyktningene lettere, og på lengre sikt bidra til en bedre integrering i det norske samfunnet. For å oppnå disse målene skal senteret være en sosialarena der flyktninger kan samles, samt få mulighet til å delta på ulike aktiviteter. Samtidig skal senteret bidra med relevant informasjon fra ulike avdelinger og fagområder i Bergen kommune som kan hjelpe flyktningene i deres møte med kommunen. Senteret har Gratisbutikken «Bank of things» som skal bidra med klær og nødvendighetsartikler, samt et gratis Cafe-tilbud. Videre strategi er et tett samarbeid med ulike avdelinger i Bergen kommune, involvering av kulturlivet og frivillige organisasjoner, samt flyktningene selv (Bergen kommune 2023a).

Det er kulturetaten i Bergen kommune som står for den daglige driften av senteret i samarbeid med Den ukrainske forening i Bergen og Hordaland. Når det gjelder selve aktivitetene på senteret, samhandler de tett med kulturetaten og frivillig sektor. De flyktningene som selv ønsker å bidra med sin kompetanse og tilby ulike tjenester har anledning til dette (Bergen kommune 2023d).

3.0 Teori og forskning

Teorien som presenteres her vil jeg komme tilbake til i fortolkningen av funnene i analyse og drøftingsdelen av oppgaven. Det vil si at teorien brukes som en teoretisk fortolkning av datamaterialet. Migrasjon, bevegelse av mennesker fra forskjellige kulturer, kan innebære ulike utfordringer både for de individene som ankommer et nytt samfunn, men også for samfunnet de ankommer til. Derfor ønsker jeg først å definere kulturbegrepet og se litt på hva det innebærer, før jeg går nærmere inn på integreringsbegrepet og hva som kan møte menneskene som flykter, samt samfunnet de kommer til.

3.1 Hva er kultur?

Det er ingen enkel definisjon på begrepet kultur. Begrepet er omfattende og har mange ulike dimensjoner, og er derfor mye diskutert. Ifølge Raymond Williams kan kulturbegrepet blant annet forstås som en måte å leve på (Raymond Williams 1975, referert i NOU 2013: 4, 56). Dette innebærer at det finnes mange ulike kulturer i verden, der hver og en av dem har sin egen måte å leve på. De utvikles også ulikt alt avhengig av sine tekniske, sosiale og moralske standarder. Denne forståelsen av kultur danner grunnlaget for det samfunnsvitenskapelige kulturbegrepet, der kultur betyr kunnskap, normer og verdier. Felles ideer, holdninger, regler og tradisjoner utvikles og overføres fra generasjon til generasjon i de enkelte samfunn. Gjennom sosialisering og læring overføres deler av kulturen uendret og på den måten skaper stabilitet i samfunnet, mens andre momenter ved kulturen velges bort eller videreutvikles (Raymond Williams 1975, referert i NOU 2013: 4, 56-62).

3.2 Hva er integrering?

På samme måte som kultur, er integrering et omfattende og komplekst begrep, og det finnes heller ikke her en felles definisjon. Integrering har blitt mye omtalt og diskutert i samfunnet, og det er en del ulike meninger og uenigheter på hva begrepet betyr og hva det skal inneholde. Integrering varierer også fra land til land, alt avhengig av den politikk som føres.

I Norge kan begrepet integrering forstås som inkludering av innvandrere i majoritetssamfunnet. Dette gjelder både sosialt og kulturelt, og alle skal ha samme rettigheter og plikter til å delta og bidra i storsamfunnet. Den kultur og egenart som de ulike etniske gruppene har med seg fra hjemlandet bør respekteres og skapes rom for i samfunnet, så lenge dette ikke går på bekostning av gjeldende lover og regler (Brochmann 2020).

Tradisjonelt sett har det vært tre ulike hovedtilnærminger for hvordan integreringsprosessen kan foregå. Disse er assimilering, segregering og multikulturalisme. **Segregering** handler om at man skiller enkelte grupper mennesker fra storsamfunnet, enten ved hjelp av lover og regler eller mer uformelt gjennom økonomiske, sosiale eller yrkesrettede forhold (Proba 2019, 10). Det motsatte av segregering kan sies å være integrering (Haugseth 2023). **Assimilering** handler om at minoriteten i samfunnet skal tilpasse seg og bli lik majoriteten. Majoriteten setter premissene og det forventes at minoriteten underordner seg disse. Med andre ord er dette en enveis prosess. Samfunn som benytter denne tilnærmingen ønsker en helhetlig kultur, uten variasjon og mangfold. **Multikulturalisme** betyr at man i større grad verdsetter mangfold av etniske og kulturellesætrekk, samt enkelt individers identitet. Dette er en toveis prosess der både majoritetssamfunnet kan tilpasse seg og lære av minoritetsgrupper og motsatt (Proba 2019, 10-11).

Moderne velferdsstater anser integrasjonsprosessen både som ønskelig og mulig. Men for å kunne bevare det eksisterende velferds- og ordenssamfunnet, stilles det i økende grad krav i integreringsprosessen (Proba 2019, 12). Denne forståelsen av integreringsbegrepet tar utgangspunkt i en blanding av **multikulturalisme** og segmentert assimilering. Ifølge Zhou betyr **segmentert assimilering** «at ulike grupper av innvandrere kan følge ulike integreringsprosesser som gir positiv eller negativ utvikling innenfor ulike dimensjoner (økonomisk, sosialt, kulturelt)» (Zhou 1993, sitert i Proba 2019, 12).

Ifølge Alba & Nee defineres **social integrering** av innvandrere som «den prosessen hvor minoriteter innlemmes i den sosiale strukturen i vertslandet» (Alba & Nee 1997, sitert i Proba 2019, 55). En mer konkret beskrivelse fra Harder m.fl. er at sosial integrering innebærer «sosiale bånd og interaksjon med majoritetsbefolkningen» (Harder m.fl. 2018, sitert i Proba 2019, 56). Sentrale elementer i begrepet sosial integrering er blant annet sosiale bånd mellom minoritet og majoritet, sosial deltakelse gjennom deltakelse i lokalsamfunn og organisasjonsliv, samt sosial selvbestemmelse eller med andre ord fravær av negativ sosial kontroll (Proba 2019, 55). Negativ sosial kontroll kan forstås som «... *ulike former for oppsyn, press, trusler og/eller tvang som utøves for å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens normer. Slik kontroll kjennetegnes av at den er systematisk, og kan bryte med den enkeltes rettigheter i henhold til barnekonvensjonen og norsk lov*» (Justis- og beredskapsdepartementet 2017, sitert i Proba 2019, 57).

3.3 Sosial kapital

Ifølge Jacobsen & Thorsvik vil alle som er tilknyttet et nettverk ha mulighet til å opparbeide seg sosial kapital (Jacobsen og Thorsvik 2019, 273). Sosial kapital kan forstås som «*tillit, sosiale normer og deres håndheving, sosiale nettverk preget av gjensidighet, og engasjement for fellesskapets beste*» (Norges forskningsråd 2005, 17).

Sosial kapital er noe som kan skaffes på ulike nivåer. Både på individnivå, lokalsamfunnsnivå og storsamfunnsnivå. Bourdieu definerer sosial kapital som «*summen av ressurser, faktiske eller virtuelle, som tilkommer et individ eller en gruppe som resultat av å ha et vedvarende nettverk av mer eller mindre institusjonaliserte forbindelser av gjensidig bekjentskap og anerkjennelse*» (Bourdieu & Wacquant 1992, 119, sitert i Norges forskningsråd 2005, 18). Putnam definerer sosial kapital som «*trekk ved sosial organisasjon som tillit, normer og nettverk som kan forbedre samfunnets effektivitet ved å lette samordnet handling*» (Putnam 1993, 169, sitert i Norges forskningsråd 2005, 21).

Bourdieu mener at sosial kapital er et individuelt gode, som kun det enkelte individ nyter godt av. Dette betyr at mennesker gjennom ulike nettverk kan skaffe seg kunnskap og informasjon, samt etablere relasjoner som kan gi tilgang til ulike goder. Dermed blir den sosiale kapitalen kun en ressurs som forvaltes av enkeltindivider for å ivareta sine egne interesser (Norges forskningsråd 2005, 17). Derimot mener Putnam at sosial kapital er et

kollektivt gode som vil gagne både lokal- og storsamfunnet. Dette kan forstås som at den sosiale kapitalen som dannes når enkelt mennesker investerer tid og krefter, vil samfunnet som helhet kunne dra nytte av (Norges forskningsråd 2005, 17). Sosial kapital på dette nivået bidrar til bedre samhandling, slik at mange oppgaver i samfunnet kan løses på en enklere måte. Dette er viktig fordi samfunnet og dets problemer stadig blir mer komplekse, og dermed stilles det også større krav til offentlig sektor for å løse dem. Såkalte «wicked problems», som for eksempel fattigdom, klima og integrering, er problemer som strekker seg over ulike fagfelt og sektorer og av den grunn stilles det krav til god samhandling for å få på plass gode og helhetlige løsninger (Busch et al 2011, 244). Norges forskningsråd presiserer at privat og offentlig sektor ikke klarer å finne en god løsning på integrering av flyktninger uten at frivillig sektor bidrar. En god løsning er et inkluderende samfunn preget av mangfold og tillitt (Norges forskningsråd 2005, 13).

3.3.1 Bånd og broer

Bånd og broer er to typer sosial kapital. *Bånd* handler om nære relasjoner og forbindelser innad i en bestemt gruppe eller et samfunn, som deler sentrale likheter eller identiteter. Dette er gjerne familiemedlemmer, nære venner eller medlemmer av et tett sammensveiset og homogent fellesskap. Disse gruppene er innadvendte, og avgrenser seg fra andre grupper eller deler av samfunnet, slik at særegenheten ofte får en forsterkende effekt (Norges forskningsråd 2005, 18 og 22). *Broer* refererer til relasjoner og forbindelser mellom grupper eller samfunn som er ulik hverandre. Disse gruppene er utadvendte og åpne overfor andre grupper eller deler av samfunnet som har ulik bakgrunn, interesse, tilhørighet eller identitet, slik at det kan etableres forbindelser og nettverk mellom dem (Norges forskningsråd 2005, 18 og 22).

Sosial kapital består av de tre komponentene; tillit, nettverk og sivilt engasjement (Selle og Wollebæk 2005, 223).

3.3.2 Tillitt

Tillit i denne sammenhengen, vil si at mennesker som skal samarbeide har tillit til hverandre om å arbeide mot et felles mål, og ikke motarbeide dette ved å gå for kortsiktig vinning (Selle og Wollebæk 2005, 223). Tillit kan forklares som kunnskapsbasert tillit, partikulær tillit og generalisert tillit. *Kunnskapsbasert* tillit handler om at man har personlig kjennskap

til personer som man kan stole på i gitte tilfeller, eksempelvis en pålitelig håndverker (Selle og Wollebæk 2005, 223). *Partikulær* tillit er sterk tillit man kan ha innad i en lukket sosial gruppe, og det er gjerne tilsvarende mistillit til de som ikke er en del av denne gruppen. Dette kan hemme kollektiv handling i samfunnet og skape dårligere integrering av grupper og personer med annen bakgrunn (Selle og Wollebæk 2005, 223). *Generalisert* tillit handler om at man er tilbøyelig til å stole på mennesker og grupper man i utgangspunktet ikke kjenner. Dette handler om at man har en generell tillit til sine medborgere og samfunnet som helhet om at en følger de normer og regler som forventes (Selle og Wollebæk 2005, 223). Også nettverk kan formidle tillitt. Har man tillitt til et medlem i en organisasjon eller gruppe skjer det gjerne at denne tillitten etter hvert omfatter alle medlemmene i denne gruppen. Putnam sier: «I trust you, because I trust her end she assures me that she trusts you». (Putnam 1993, 169, sitert i Selle og Wollebæk 2005, 224). Gradvis åpnes det gjerne opp for en generell tillitt til det norske samfunnet. Denne tillitten kaller Putnam for generalisert tillitt (Selle og Wollebæk 2005, 223)..

3.3.3 Nettverk

Nettverk er et viktig element i sosial kapital for å skape tillit og sivilt engasjement. Det handler om hvordan man skal samhandle gjennom nettverk. Som beskrevet tidligere i oppgaven finnes det på flere plan i samfunnet. Begrepet nettverksorganisering kan beskrives som å binde «sammen relativt selvstendige aktører som har interesse av å løse noen felles utfordringer» (Busch et al 2011, 243-245). Ifølge Jacobsen og Thorsvik kan dette samarbeidet variere både i form, innhold og antall organisasjoner som inngår. Om det er løse koblinger eller tette relasjoner mellom aktørene avhenger av både av hva man samhandler om, det vil si hvor viktig det er for den enkelte aktør, samt hvor ofte man samhandler. Det bør legges til rette for en god maktbalanse mellom aktørene, slik at det i større grad kan etableres tillitt innad i nettverket (Jacobsen og Thorsvik 2019, 218-220). Samtidig viser Jacobsen og Thorsvik til forskning som sier at det er en fordel at en av aktørene leder nettverket, og har den nødvendige myndighet til å styre og koordinere dette. Dette kan bidra til et godt samarbeid preget av tillitt og stabilitet fremfor problemer og konflikt (Jacobsen og Thorsvik 2019, 220-221).

Ifølge Robert Putnam er nettverk som har en vertikal struktur og preget maktasymmetri er gjerne lite effektive i både å skape, samt å spre sosial kapital. Den som er underordnet og befinner seg på et lavere nivå i hierarkiet, må forholde seg til de beslutninger som tas på

nivåene over og kan i liten grad sanksjonere disse avgjørelsene. Innenfor slike forhold som er preget av manglende gjensidighet, kan det være vanskelig å opparbeide tillitt og god samhandling, og er derfor er de i liten egnet til å løse kollektive problemer (Selle og Wollebæk 2005, 223-224). Typisk vertikale nettverk er store byråkratiske organisasjoner som Max Weber kaller «maskinbyråkratiet». Slike strukturer kan bidra til at situasjoner med makt og avmakt kan oppstå, hvilket er særlig aktuelt for blant annet etniske minoriteter i organisasjoner (Jacobsen og Thorsvik 2019, 95 og 175). Frivillig organisasjoner er derimot godt egnet til å skape god samhandling innad, preget av samhold og gjensidighet. Disse organisasjonene er sterkt horisontale, og makten er i stor grad jevnt fordelt. Samtidig er det i all hovedsak lave barrierer for nye deltakere og mange engasjerer seg gjerne i flere ulike frivillige organisasjoner samtidig. Ifølge Putnam kan dette bidra til at disse sosiale kontaktene bygger broer av tillitt og lojalitet mellom de ulike gruppene, slik at det kan skapes generalisert tillitt, som igjen kan bidra til kollektiv handling mellom mennesker fra ulike kulturer. Videre er det viktig at det er en god balanse mellom på den ene siden å skape bånd over sosial kapital internt i nettverkene, for å kunne gi støtte og lojalitet, og på den andre siden å bygge bruene mellom ulike grupper slik at forståelse, samarbeid og integrering på tvers av ulike samfunn fremmes (Selle og Wollebæk 2005, 223-224). Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress sier at det er viktig å etablere tilhørighet til sosiale nettverk som er knyttet både til ankomst og hjemland. På denne måten kan flyktningene få støtte og oppnå en følelse av fellesskap, samt mulighet til å delta på fritidsaktiviteter (Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress 2022, 9).

3.3.4 Sivilt engasjement

Sivilt engasjement eller samfunnsengasjement refererer til enkeltindivider som deltar aktivt i det offentlige liv, for eksempel gjennom frivillig arbeid, deltakelse i samfunnsorganisasjoner eller i politiske aktiviteter. Tillit og sosiale nettverk er ikke i seg selv nok for å få til et velfungerende demokrati. Sivilt engasjement, ved individer som bryr seg om saker som går utover sitt eget privatliv, er absolutt nødvendig for dannelse av sosial kapital. Et samfunn som består av en kompetent og informert befolkning, har både kunnskaper og ferdigheter som er nødvendig for sammen å kunne komme frem til løsninger på fellesanliggender (Torpe 2003, referert i Selle og Wollebæk 2005, 224). Noen av de viktigste kildene til sosial kapital er ifølge Putnam deltagelse i lokale og da fortrinnsvis fritidsaktiviteter (Selle og Wollebæk 2005, 225).

Ifølge utredningen om integrasjon og tillit (NOU 2017:2) er en god integrering viktig både for samfunnet som helhet og for enkeltpersonene det gjelder. Å unngå økt økonomisk, sosial og kulturell ulikhet, og at det får etablert seg en følelse av utenforskap i deler av samfunnet er essensielt. Samhold og tillitt i samfunnet er nøkkelordene her. Det er viktig at dette arbeidet starter allerede i mottaksfasen for å bidra til en best mulig livskvalitet for flyktningene. Usikkerhet og passivitet blant flyktninger i mottaksfasen kan være en stor belastning (NOU 2017:2, 46). Å gjøre mottakene til gode oppholdssteder for sårbare mennesker i en vanskelig livssituasjon kan være problematisk og krevende, men særs viktig for at de kan innlemmes inn i samfunns- og arbeidsliv så lett som mulig dersom det innvilges opphold (NOU 2017:2, 47). I denne fasen er det viktig at de starter med norskopplæring og blir kjent med viktige forhold ved det norske samfunnet. Samtidig er tiltak for å inkludere flyktninger gjennom arbeid og utdanning, flere aktiviteter og større krav til egeninnsats viktige momenter (NOU 2017:2, 22). Å kunne delta på uformelle sosiale arenaer og opparbeide seg sosiale nettverk, bidrar til tillitt. Dette er viktig ikke bare med tanke på språkopplæring, men kan også gjøre det lettere å komme inn på arbeidsmarkedet fordi de får tilgang til lokale, uformelle referanser (NOU 2017:2, 134).

4.0 Metode

Samfunnsvitenskapelig metode er en metode som gjerne benyttes når man ønsker informasjon eller ny kunnskap om et tiltak eller et fenomen. I denne metoden defineres informasjon som empiri eller data (Tornes 2012, 139).

For å kunne ta i bruk denne metoden ønsker jeg å se nærmere på hva den innebærer. Denne metoden defineres gjerne som *«læren om de verktøy en kan benytte for å samle inn informasjon»*, men kan også tolkes som *«læren om å samle inn, organisere, bearbeide, analysere og tolke data på en måte som gjør det mulig for andre å kikke oss i kortene»* (Halvorsen, sitert i Tornes 2012, 139). Jacobsen definerer vitenskapelig metode som *«retningslinjer for hvordan påstander om virkeligheten bør formuleres, og hvordan man skal gå fram for å samle inn, analysere og framstille data for å begrunne disse påstandene»* (Jacobsen 2022, 14).

Når man skal innhente informasjon så er det nødvendig å vite hvilken type informasjon man har behov for. Det som «bestemmer» hvilken type data eller empiri man skal innhente er

hvordan problemstillingen formuleres (Jacobsen 2022, 66). I den samfunnsvitenskapelige metoden kan man innhente informasjon i form av ord som er kvalitativ data eller i form av tall som er kvantitativ data (Jacobsen 2015, 38).

4.1 Kvantitativ vs. kvalitativ

I situasjoner der man har mye kunnskap om et tiltak eller et fenomen, der problemstillingen er klar, eller hvor man skal innhente relativt enkle og unyanserte data fra mange enheter, kan den kvantitative metoden være hensiktsmessig å bruke. Dette betyr at man da har muligheten til å tallfeste, ved å generalisere data grunnlaget, men ulempen er at man kan miste en del informasjon som vanskelig lar seg tallfeste (Jacobsen 2022, 149).

I situasjoner der man har lite forkunnskaper om et tiltak, og hvor det er ønskelig å få mye informasjon fra få enheter, kan den kvalitative tilnærmingen være gunstig. Ved bruk av ord kan man være mer fleksibel, gå i dybden og innhente flere detaljer dersom man har behov for det. Dette gjør at man kan danne seg et godt bilde over relativt komplekse tiltak. Samtidig er det viktig at man ikke styrer informasjonsinnhentingen for mye, for å unngå at vesentlig informasjon går tapt eller at man ender opp med et for komplekst og detaljrikt informasjonsgrunnlag (Jacobsen 2022, 149).

4.2 Valg av forskningsdesign:

I denne oppgaven ønsker jeg å bruke en kvalitativ tilnærming fordi jeg har behov for mye informasjon. Senteret er forholdsvis nytt og i stadig endring, og dermed har det vært lite oppdatert informasjon tilgjengelig. Ved å kunne være fleksibel har jeg bedre anledning til å fange opp aktørenes meninger om og opplevelser av senteret. På denne måten kan jeg danne meg et nyansert oversikts bilde av deres opplevelser, slik at problemstillingen besvares best mulig (Jacobsen 2015, 133-147). Ifølge Jacobsen er det fire ulike metoder som oftest brukes når man skal samle inn kvalitative data. Dette er det åpne individuelle intervjuet, fokusgruppeintervju, observasjon og dokumentundersøkelse (Jacobsen 2015, 145). Den metoden som jeg finner best egnet i min oppgave er **det åpne individuelle intervjuet**. Jeg har få intervjuobjekter og jeg ønsker å gå i dybden for å få frem den enkeltes holdninger og synspunkter rundt senteret som integreringsarena, ved at de kan snakke fritt og uten påvirkning fra andre (Jacobsen 2015, 146-147). De fleste intervjuene ble avholdt **ansikt-til-**

ansikt i fysiske møter på arbeidsplassen, bortsett fra ett av dem som ble avholdt på Teams (Jacobsen 2015, 146-147).

4.3 Utvalg og gjennomføring av datainnsamling:

Antallet personer som ble intervjuet var 6 personer. I forkant av intervjuet tok jeg kontakt med Byrådsavdelingen for kultur, frivillighet og inkludering og fikk en liste med 6 ansatte som alle har vært sentrale i prosessen rundt og arbeidet med Ressurssenteret for flyktninger i Bergen. Da jeg ønsket flere intervjuobjekter fikk jeg 4 nye navn over personer som alle hadde en rolle på Ressurssenteret. Jeg kontaktet 7 av de 10 på listen og alle var interessert i å delta, men 1 ble senere forhindret i å delta. Grunnen til at jeg ønsket flere intervjuobjekter var fordi jeg ville ha et utvalg preget av bredde og variasjon, slik at jeg kunne få mye og god informasjon (Jacobsen 2015, 178-181). Men dette betyr ikke at utvalget nødvendigvis er representativt (gyldighet), grunnet at intervjuobjektene er få. Man står i fare for å generalisere fordi de som intervjues kan representere eget syn og ikke nødvendigvis flertallets (Jacobsen 2015, 131 og 181).

I forkant av intervjuet utarbeidet jeg en intervjuguide, slik at jeg kunne ha en viss grad av struktur. Dette begrenser data mengden og gjør det påfølgende analysearbeidet mindre ressurskrevende, samt sørger for at samtlige temaer gjennomgås i løpet av intervjuet. For å legge minst mulig føringer hadde jeg kun noen åpne spørsmål, samt oppfølgingsspørsmål under hvert enkelt tema (Jacobsen 2015, 149-150). Denne intervjuguiden valgte jeg å ikke gi til intervjuobjektene. Jeg ønsket at informasjonen de kom med kunne bli så autentisk og ærlig som mulig, ved at de ikke fikk muligheten til å bli påvirket av andre omgivelser og forberede standardiserte svar. Jeg satte av 60 minutter til hvert enkelt intervju, men noen av dem varte litt lenger. Ved gjennomføringen av intervjuet brukte jeg lydopptaker, samt tok notater underveis ved bruk av intervjuguiden. Dette gjorde at det ble mer oversiktlig og enklere da jeg gjennomgikk lydopptaket i ettertid.

Jeg startet intervjuet med å presentere meg selv og fortalte hva undersøkelsen gikk ut på, samt hva som var hensikten med intervjuet. For at respondenten skulle føle seg komfortabel, samt bygge en viss grad av tillit mellom oss startet jeg med noen enkle oppvarmingsspørsmål. Videre fortsatte intervjuet ved at jeg tok for meg de ulike temaene. Dette krevde litt mer refleksjon og jeg brukte en del oppfølgingsspørsmål både for å være

sikker på at intervjuobjektet fikk frem sin mening og at jeg forsto hva han eller hun mente. Vi gikk i dybden på mange områder innenfor de ulike temaene, og jeg sitter med et inntrykk av at de fleste fikk gitt uttrykk for hvordan de opplever senteret. Gjennom hele intervjuprosessen la jeg vekt på å være lyttende og la de snakke fritt, slik at jeg unngikk å avbryte og legge for store føringer på informasjonen som kom. Jeg avsluttet intervjuet med å forsikre meg om at de ikke hadde noe mer på hjertet. Ifølge Jacobsen er det viktig at det etableres tillit, trygghet og åpenhet mellom intervjuer og respondent for at det skal bli et vellykket intervju. For meg var det viktig å legge opp til at relasjonen mellom oss i så stor grad som mulig skulle oppleves som god, slik at respondenten kunne svare så ærlig som mulig uten å føle seg presset (Jacobsen 2015, 132 og 148-159).

4.4 Etiske vurderinger

Før jeg startet prosessen med undersøkelsen sendte jeg inn en søknad til sikt, for vurdering av forskningsprosjektet (**referansenummeret: 601510**). Siden jeg skal innhente personlige opplysninger som navn, telefonnummer og epost, samt lydopptak som er direkte identifiserbart, vil sikt vurdere om andre personer kan få tilgangen til denne informasjonen og dermed identifisere respondentene (Jacobsen 2015, 50-51). Videre i arbeidet med denne Bachelor oppgaven var det viktig for meg å hensynta de tre grunnleggende kravene som er informert samtykke, krav på privatliv, samt at intervjuobjektene ble gjengitt korrekt (Jacobsen 2015, 47).

Før intervjuene ble avholdt fikk intervjuobjektene et samtykkeskjema som enten var sendt på mail på forhånd, eller som de fikk ved oppmøtet til intervjuet. Dette skjemaet inneholdt informasjon om hva undersøkelsen handler om, hva formålet var, hvordan dataen blir behandlet og hva det innebar for dem ved deltakelse av intervjuet, samt rettigheter respondentene har. Deltakelsen er frivillig, og de kan trekke seg når de måtte ønske, noe jeg var tydelig på å informere respondentene om. Dette var også omtalt i samtykke skjemaet. Når det gjelder kravet om full informasjon er det i praksis nok med tilstrekkelig informasjon. Det vil være lite hensiktsmessig å gi detaljert informasjon om undersøkelsen, fordi det kan påvirke resultatene som innhentes negativt, samt at undersøkelsen er et åpent individuelt intervju og dermed vet jeg ikke hvordan undersøkelsen vil ende (Jacobsen 2015, 47-48). Bruk av lydopptak og notat ble godkjent av intervjuobjektet i forkant, ved at de kunne krysse av på informasjonsskrivet om dette var greit eller ikke.

Ivaretagelse av respondentenes privatliv, er viktig. Dermed var det viktig at spørsmålene som stiltes ikke var relatert til personlige opplysninger som alder, kjønn, bosted eller lignende. Men fokuset var heller på opplevelsene, meningene og tankene deres om ulike temaer som gjelder senteret. I intervjusituasjonen vil det være naturlig at det kommer frem informasjon som er relatert til deres stilling siden det er et åpent individuelt intervju, og respondentene får snakke fritt. Dermed har empirien som ble innhentet i etterkant blitt vurdert nøye, og identifiserbar informasjon vil ikke bli tatt med i funnene (Jacobsen 2015, 49-50). Personopplysningene til respondentene som navn, telefonnummer, epost og jobbstilling er oppbevart adskilt fra intervju data på Høyskolen i Molde sin server. Denne er passord beskyttet og kun jeg har tilgang. Navn er byttet ut med løpenummer, for at respondentene ikke skal kunne gjenkjennes. Lydopptakene ble oppbevart i en safe og slettet umiddelbart etter transkribering. Et annet dilemma ved denne undersøkelsen er at det kan ha kommet frem hvem som har deltatt, siden de jeg har intervjuet kan ha pratet med hverandre. Byrådsavdelingen for Kultur, frivillighet og inkludering som ga meg listen over ansatte og personer fra frivillige organisasjoner, har derfor en oversikt over potensielle respondenter. Relasjonen mellom intervjuer og intervjuobjektet kan ha innvirkning på empirien som innhentes. Dermed er det viktig at jeg som intervjuer er oppmerksom på hvordan jeg opptrer i intervjusituasjonen, samt at relasjonen kan påvirke min evne til å være kritisk. Som forsker må jeg ha fokus på å holde meg nøytral og objektiv med hensyn til empirien som innhentes (Jacobsen 2015, 132).

En korrekt gjengivelse av respondenten kan være vanskelig fordi man da må gjengi alt som kommer frem i løpet av intervjuet. Dette råmaterialet kan bli så omfattende at man mister oversikt og viktige detaljer kan forsvinne i mengden. Man står også i fare for at informasjon som direkte eller indirekte kan identifisere respondenten. Men det er viktig at jeg forsøker å gjengi respondenten på en god måte, slik at dataene ikke blir tatt ut av konteksten og den opprinnelige meningen forvrenget (Jacobsen 2015, 51-52). Intervjuene ble avholdt i begynnelsen av april 2023, og dataen som ble innhentet på det tidspunktet er det jeg kommer til å forholde meg til i analyse delen. Endringer som eventuelt har kommet frem i etterkant blir ikke tatt hensyn til i analysen. Dette gjelder særlig fakta om ressurscenteret som har gjennomgått store endringer etter analyseperioden.

5.0 Analyse og drøfting av funn

I analysedelen ønsker jeg å presentere de viktigste funnene som ble avdekket gjennom intervjuprosessen, sett opp mot oppgavens problemstilling.

«Hvordan opplever aktørene ved Ressurscenteret for flyktninger at senteret som sosial møteplass bidrar til en bedre integrering?»

5.1 Nettverk

Bergen kommune har erfart at integrering av flyktninger er et sammensatt og sektorovergripende problem. Derfor har de etablert Ressurscenteret for flyktninger, der frivillige organisasjoner inviteres inn for å bidra i integreringsprosessen av flyktingene.

Ved spørsmål angående formålet med senteret uttrykte flere av respondentene at de ønsket en mer effektiv integrering, noe som respondent 1 gir uttrykk for i følgende sitat;

«Vi ønsker jo en enklere integrering, at man kommer inn i samfunnet, man får kontakt med nordmenn, vi har masse frivillige organisasjoner som jobber her, både norske, polske og andre nasjonaliteter».

Videre sier respondent 1 at: «Det lokale kulturlivet her i Fyllingsdalen arrangerer aktiviteter og turer i nærområdet».

Dette kan tolkes som at senteret på denne måten legger opp til en samhandling og nettverksbygging på flere nivåer. På den ene siden dannes det nettverk mellom senteret og de ulike frivillige organisasjonene som deltar, og på den andre siden dannes det et nettverk mellom de enkelte flyktingene og medlemmene i den enkelte frivillige organisasjon. Ifølge Jacobsen & Thorsvik (2019) vil det å spille på de samlede ressurser i samfunnet bli stadig viktigere, og særlig gjelder dette komplekse samfunnsproblemer som å sørge for en god integrering av våre nye landsmenn (Busch et al 2011, 244). På denne måten kan dette bidra til at flyktingene blir kjent med det norske samfunnet, og da i særdeleshet lokalsamfunnet.

Flere av respondentene har gitt uttrykk for at integreringsarbeidet ved senteret i all hovedsak skal skje ved hjelp av lokale og frivillige organisasjoner, og at senteret som del av en større byråkratisk organisasjon som Bergen kommune er, har tatt på seg en ledende rolle i arbeidet

med å koordinere og legge til rette for disse organisasjonene. Slik jeg tolker dette har senteret gjort det som Jacobsen & Thorsvik mener er en hensiktsmessig organisering, for å få et godt fungerende nettverk, preget av tillit.

I analysen har noen av respondentene uttrykt at den ukrainske foreningen har hatt en dominerende rolle sammenlignet med andre frivillige organisasjoner i nettverket.

Årsaken til dette er ifølge respondent 6 at: «Vi fikk en stor utfordring i fanget ved at det kom veldig mange flyktninger fra Ukraina, på veldig kort tid. Og derfor hadde vi allerede mye kontakt med det ukrainske miljøet som allerede var i Bergen. Av den grunn var det naturlig å samarbeide med den ukrainske foreningen.»

Resultatet ble ifølge respondent 6 at: «I Bergen har vi gått inn og tatt styring i fellesskap med ukrainsk forening.»

Slik dette kan tolkes er det en fare for at de frivillige organisasjonene i nettverket ikke er likeverdige og at samarbeidet kan bli udemokratisk. Denne makt asymmetrien blant de frivillige organisasjonene kan føre til en dårligere kommunikasjon innad i nettverket og en fare for at bidragene til de andre aktørene blir nedprioritert. Dette kan igjen føre til manglende tillitt og et dårlig fungerende nettverk. Ressurscenteret for flyktninger ble i utgangspunktet opprettet som et Fritids- og støttesenter for ukrainske flyktninger. Den ukrainske foreningen i Bergen Hordaland var initiativtager til opprettelse av dette senteret og har siden starten vært en av drivkreftene bak senteret (Bergen Kommune 2023a).

Flere av respondentene har gitt uttrykk for at det har vært enkelte episoder hvor det har vært konflikt mellom enkelte frivillige aktører og noen av flyktningene som benytter senteret. Bakgrunnen for dette har gjerne vært konflikt rundt fordeling av ressurser på senteret, det vil si klær, utstyr og lignende som deles ut ved gratis butikken «Bank of Things». Slik jeg tolker dette kan det være mangel på generalisert tillit blant enkelte av flyktningene. Ifølge Putnam vil flyktninger som har sin opprinnelse i land med et dårlig fungerende demokrati i større grad kunne ha problemer med å stole på mennesker de ikke kjenner (Putnam 1993, referert i Selle og Wollebæk 2005, 223).

Noen av respondentene ga uttrykk for at de hadde et stort fokus på eventuelle problemer som kan oppstå når enkelt mennesker i nettverket blir gitt mye tillit og får tilsvarende grad av makt. Noe respondent 6 gir uttrykk for i følgende sitat: «Det som alltid er en utfordring (...) er at når du gir en viktig rolle til noen miljøer kan det være at enkelte personer i disse miljøene kan bli portvoktere inn i miljøet. At de får en eller annen status, at vi lener oss

veldig på noen enkeltpersoner som på en måte får en eller annen maktposisjon. Og dette må vi være veldig bevisst på. Fordi noen ganger kan de misbruke denne posisjonen sin og det er ikke sikkert at det som de står for er representativt for hele gruppen.»

Ifølge enkelte respondenter er det et tilsvarende fokus rettet mot å unngå negativ sosial kontroll, uttrykt gjennom følgende sitat fra respondent 6: «Det er veldig viktig at de som kommer at de tør å være seg selv at de som kommer ikke bare ses på som en gruppe men at vi ser enkeltmenneskene, og at noen eller de fleste faktisk ønsker å være med i ex-path miljøet mens andre flykter kanskje til og med fra dette miljøet. Noen kan flykte fra negativ sosial kontroll der de kommer fra. Så hvis vi da gir en arena for sosial kontroll til enkeltpersoner må vi være veldig obs på det og følge veldig godt med. Det er jeg veldig opptatt av.»

De to siste sitatene kan tolkes som at senteret er opptatt av å forebygge hendelser som kan ha en negativ innvirkning på sosial integrering. På den ene siden kan man ha et ønske om å forhindre eventuelle tilfeller av maktmisbruk som kan svekke tilliten til nettverket (Jacobsen og Thorsvik 2019, 220), og på den andre siden har man gjerne et ønske om å bidra til selvbestemmelse blant flyktingene (Proba 2019, 57).

Samtlige respondenter uttrykker at de frivillige organisasjonene som tilbyr aktiviteter ved senteret, spiller en viktig rolle i integreringsarbeidet. De sier videre at flere av flyktingene har opparbeidet seg nettverk gjennom senteret, både ved å bli kjent med personer som arbeider med frivillig arbeid der eller representanter fra det lokale kulturlivet. På bakgrunn av dette har enkelte av flyktingene allerede kommet i arbeid eller utdanning. Slik jeg tolker det, kan dette være et eksempel på samhandling og sosial kapital som ifølge Bourdieu er en privat ressurs som kun vil gagne den enkelte. Samtidig er frivillige organisasjoner i stor grad preget av åpenhet og gir de fleste som ønsker det mulighet til å delta. Dette åpner opp for at det enklere kan etableres relasjoner og samarbeid ved at det bygges broer, samt etableres lojalitet og tillitt mellom individer med ulik kulturell bakgrunn (Selle og Wollebæk 2005, 223-224).

5.2 Sivilt engasjement

Integrering er et komplekst samfunnsproblem som stiller krav til at dette løses ved at både offentlig, privat og frivillig sektor bidrar. Særlig frivilligheten er verdifull i dette integreringsarbeidet (Norges forskningsråd 2005, 18 og 22). Sivilt engasjement er absolutt nødvendig for dannelsen av sosial kapital. Det er viktig med mennesker som bruker sin tid

og sine ressurser i arbeid som kommer fellesskapet til gode, og ikke bare gagner ens egne interesser (Torpe 2003, referert i Selle og Wollebæk 2005, 224).

Flere av respondentene uttrykker at enkelte flykninger allerede deltar i frivillig arbeid på ressurscenteret, eller i andre frivillige organisasjoner, og da særlig i lokale idrettslag, som de har blitt kjent med via senteret. Dette kan tolkes som at det er etablert relasjoner, samhandling og tillit mellom disse flykningene og enkelt personer i den frivillige organisasjonen eller med den frivillige organisasjonen som gruppe, og på den måten fått opparbeidet sosial kapital. Årsaken til dette er ifølge Putnam at frivillige organisasjoner har lave barrierer for nye deltakere, samt en sterkt horisontal struktur som er preget av samhold og gjensidighet (Selle og Wollebæk 2005, 223-224). Videre er deltagelse i frivillige organisasjoner ifølge Putnam et eksempel på at den sosiale kapitalen er et kollektiv gode som vil tilfalle flere i lokalsamfunnet og bidrar til bedre samhandling (Norges forskningsråd 2005, 17). Dette bidrar også til at flykningene ikke føler utenforskap, men får en følelse av samhold, tilhørighet og tillit til lokalsamfunnet (NOU 2017:2, 46-47).

Ifølge flere av respondentene opplever de at det gradvis har blitt større mangel på frivillige ved senteret. Dette gjelder både ukrainere, men også at det er mangel på lokale frivillige organisasjoner som vil bidra med aktiviteter på senteret. Dette kan tolkes som at mangelen på sivil engasjement bidrar til at sosial kapital på individ og lokalsamfunnsnivå hemmes, slik at integreringen i det norske samfunnet ikke fungerer så godt som det potensielt kunne gjort dersom dette ikke var tilfelle.

5.3 Tillitt

Respondent 1 sitat: «Både formelle og uformelle møteplasser på dagtid med kulturaktiviteter. Strikkekafe, maling, småkonserter, trim, yoga osv.».

Samtlige respondenter sier at Ressurscenteret legger opp til at innvandrerne enkeltvis eller som gruppe, møter andre enkeltindivider eller grupper med en annen kulturbakgrunn. Når lokalbefolkning og innvandrerne deltar på for eksempel malekurs eller språkkafe blir disse kjent med hverandre på tvers av ulike kulturer. Særlig strikkekafeen er et populært tiltak som arrangeres fire dager i uken av Magnetens frivilligsentral.

Sett i lys av sosial kapital teorien kan dette tolkes som at aktiviteter av denne typen som bidrar til at flykningene kommunisere med den norske lokalbefolkningen mens de sitter og strikker sammen, gjør at de blir kjent med og lærer om hverandres kultur og levemåte. Slike vennskap eller relasjoner mellom mennesker med ulik kulturbakgrunn, gjør det mulig for

etablering av tillitt mellom dem. Dette belyses også i utredningen om integrasjon og tillitt hvor deltakelse på uformelle arenaer kan bidra til dannelse av sosiale nettverk og skape tillitt (NOU 2017:2, 134). Som følge av deltakelse på ulike aktiviteter på senteret, kan det etableres tillit på ulike nivåer.

Tillitt mellom enkelt mennesker, såkalt partikulær tillit, kan spre seg til å omfatte tillitt mellom hele grupper, såkalt generalisert tillitt, noe Putnam beskriver gjennom følgende sitat: «I trust you, because I trust her and she assures me that she trusts you». (Putnam 1993, 169, sitert i Selle og Wollebæk 2005, 224). Gradvis åpnes det gjerne opp for en generell tillitt til det norske samfunnet. Denne tillitten kaller Putnam for generalisert tillitt.

5.4 Bånd og broer

Det var en bred enighet blant respondentene om at ressurscenteret på den ene siden skal være en arena for integrering, ved at det legges til rette for at frivillige aktører fra lokalsamfunnet tilbyr aktiviteter på senteret. Dette kan tolkes som at senteret legger til rette for etablering av broer mellom lokale frivillige organisasjoner og flyktingene som har en annen kulturell bakgrunn enn majoritetssamfunnet, ved at de tilbyr aktiviteter som malekurs, yoga og andre fritidsaktiviteter på senteret. Når flyktingene på denne måten møter mennesker fra lokalsamfunnet etableres det relasjoner mellom dem. Et godt eksempel er strikke cafeen som arrangeres av Magnetten frivillig sentral, der de frivillige sitter sammen med flyktingene og strikker. Dette gjør at de får anledning til å bli kjent med hverandre og flyktingene lærer om lokale forhold, vår måte å leve på, samt de verdier, regler og normer det norske samfunnet har. På sikt kan dette føre til at flyktingene integreres og blir innlemmet i det norske samfunnet (Raymond Williams 1975, referert i NOU 2013: 4, 56-62).

Videre kommer det til uttrykk fra respondent 1: «Samarbeid fra dag til dag på senteret og de ulike aktivitetene har medført mange vennskap og forbindelser. Flere deltar med frivillig arbeid, blant annet i den ukrainske forening i Bergen. Samarbeid, læring og vennskap mellom ulike innvandrergupper har oppstått».

Siden mange av aktivitetene på senteret tilbys av ulike minoritetsgrupper, det vil si flyktinger med ulik kulturbakgrunn, etableres det relasjoner og dannes broer mellom dem. Dermed får de kunnskap om hverandres måte å leve på, samt hvilke normer og verdier som er gjeldende i den andres kultur. På sikt kan det etableres felles ideer, holdninger og regler,

samt etableres respekt og forståelse for hverandres kulturbakgrunn (Raymond Williams 1975, referert i NOU 2013: 4, 56-62).

Respondent 6 sitat: «Det som har vært fint er at vi allerede fra første dag har jobbet sammen med flyktingene, fordi det er de som kjenner behovet de har best. Det som jeg også synes er veldig fint er at (...) flyktingene selv har kunnet bruke sine ressurser og sin kunnskap på senteret». Videre sier flere av respondentene at flyktingene som kom i begynnelsen hadde familierelasjoner som er bosatt i Bergen, og som bidrar på senteret.

Slik jeg tolker dette har Ressurssenteret allerede fra start av bygget broer mellom flyktingene allerede fra starten, ved at senteret legger til rette for egenskapede aktiviteter og en sosial arena der de kan samles og snakke sitt eget språk, vil dette medføre at bånd og relasjoner som allerede eksisterer i gruppen vil styrkes. Flyktinger som deler en vanskelig livssituasjon kan motta støtte og solidaritet innad i gruppen, slik at den kan bli enda mer sammensveiset (Norges forskningsråd 2005, 18 og 22). Dette kan tolkes som at senteret på den ene siden viser respekt for flyktingenes kulturelle egenart, samtidig som de på den andre siden legger opp til aktiviteter som kan bidra til å integrere dem i lokalsamfunnet. Noe som også samsvarer med Brochman (2020) sin forklaring av begrepet. Senteret slik jeg tolker det er sterkt preget av multikulturalisme der både minoriteter tilpasser seg storsamfunnet og motsatt, ved at minoritetene får beholde sitt etniske og kulturelle særpreget (Proba 2019, 10-11).

6.0 Konklusjon

Problemstilling:

«Hvordan opplever aktørene ved Ressurssenteret for flyktinger at senteret som sosial møteplass bidrar til en bedre integrering?»

I oppsummeringen ønsker jeg å trekke frem 3 hovedfunn som har kommet frem i arbeidet med å besvare oppgavens problemstilling.

Med det mål om at Ressurssenteret skulle bidra til en bedre integrering av flyktingene, ble det ved etableringen av senteret lagt opp til samhandling og nettverksbygging på flere nivåer.

På organisasjonsnivå dannes det nettverk mellom senteret og de ulike frivillige organisasjonene som deltar. Lokale frivillige organisasjoner bidrar med aktivitetene, og Ressurssenteret skal koordinere og legge til rette for dem. Gjennom analyseperioden kom det frem at det har vært enkelte konfliktfylte episoder mellom de frivillige organisasjonene i dette nettverket, blant annet konflikt rundt fordeling av ressurser på senteret. Det kan tyde på at den ukrainske forening i Bergen har hatt en litt mer dominerende rolle enn de andre frivillige organisasjonene, hvilket tilsier at de ikke er likeverdige og at samarbeidet av den grunn kan bli udemokratisk. Denne makt asymmetrien blant de frivillige organisasjonene kan føre til en dårligere kommunikasjon innad i nettverket og en fare for at bidragene til de andre aktørene blir nedprioritert. Dette kan igjen føre til manglende tillitt og et dårlig fungerende nettverk. Videre ser det ut til at ansatte i Bergen kommune som arbeider på eller tett opp mot senteret er opptatt av å forebygge hendelser som kan ha en negativ innvirkning på sosial integrering. Kombinert med en hensiktsmessig organisering i utgangspunktet, kan dette bidra til at Ressurssenteret som sosial møteplass bidrar til en bedre integrering.

På individnivå dannes det nettverk mellom de enkelte flyktingene og medlemmene i den enkelte frivillige organisasjon, ved at senter legger til rette for at frivillige aktører fra lokalsamfunnet som tilbyr aktiviteter som malekurs, yoga og andre fritidsaktiviteter på senteret. Når flyktingene på denne måten møter mennesker fra lokalsamfunnet etableres det relasjoner mellom dem. Et godt eksempel er strikke cafeen som arrangeres av Magneten frivillig sentral, der de frivillige sitter sammen med flyktingene og strikker. Dette gjør at de får anledning til å bli kjent med hverandre og flyktingene lærer om lokale forhold, vår måte å leve på, samt de verdier, regler og normer det norske samfunnet har. På sikt kan senteret som sosial møteplass derfor bidra til at flyktingene integreres og blir innlemmet i det norske samfunnet.

En av utfordringene som er avdekket gjennom analysen er at det gradvis har blitt større mangel på frivillige ved senteret. Dette gjelder både ukrainere, men også at det er mangel på lokale frivillige organisasjoner som vil bidra med aktiviteter på senteret. Dette kan tolkes som at mangelen på sivilt engasjement bidrar til at sosial kapital på individ og lokalsamfunnsnivå hemmes, slik at integreringen i det norske samfunnet ikke fungerer så godt som det potensielt kunne gjort dersom dette ikke var tilfelle. Som en konsekvens av dette er det mye som tyder på at den sosiale møteplassen som en integrerende faktor gradvis hemmes.

7.0 Litteraturliste

Litteraturliste

Arbeids- og inkluderingsdepartementet, «Over 40 000 ukrainske flyktninger bosatt siden krigen startet.» Pressemelding, 04. Juli, 2023.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/over-40-000-ukrainske-flyktninger-bosatt-siden-krigen-startet/id2989364/>

Bergen kommune: Adm – Etat for inkludering. 2023, «Fagnotat fra Etat for inkludering: Innspill til justert anmodning om bosetting av flyktninger i 2023» Fagnotat ref.nr.

2022/191076-16, <https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/bk360/8311593/Fagnotat-fra-Etat-for-inkludering-Innspill-til-justert-anmodning-om-bosetting-av-flyktninger-i-2023>

Bergen Kommune. 2023a. «Fritidsaktiviteter.» Publisert 24. mai, 2022. Sist oppdatert 13. januar, 2023. Hentet 13. januar, 2023.

<https://www.bergen.kommune.no/hvaskjer/tema/ukraina-og-bergen/bistand-i-bergen/fritidsaktiviteter>

Bergen kommune. 2023b. «Om Byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering.» Sist oppdatert 05. september, 2023.

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/byradsavdeling-for-kultur-frivillighet-og-inkludering/om-oss>

Bergen kommune. 2023c. «Om Kulturetaten.» Sist oppdatert 31. oktober, 2023.

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/kulturetaten/om-oss>

Bergen kommune. 2023d. «Ressurssenter for flyktninger i Bergen.» Sist oppdatert 26. juli, 2023. Hentet 25. august 2023. <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/kultur-idrett-og-fritid/fritid/fritidstilbud/ressurssenter-for-flyktninger-i-bergen>

Bergen kommune. (2023e). «Svar på tilleggsanmodning om bosetting av flyktninger 2023», Innstilling/Vedtak fra møte i Bergen bystyre 21 juni, 2023,

<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/bk360/8517301/Innstilling-vedtak-Svar-pa-tilleggsanmodning-om-bosetting-av-flyktninger-2023>

Brochmann, Grete. «Integrering.» Store norske leksikon. Sist oppdatert 13. juli, 2020.
<https://snl.no/integrering>

Busch, Tor, Erik Johnsen, Kurt K. Klausen og Jan O. Vanebo. 2011. *Modernisering av offentlig sektor*. 3 utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

Byrådet Bergen kommune. 2022a. «Ekstraordinært tilskudd til frivillige organisasjoner for veiledning og oppfølging til nyankomne ukrainere i Bergen.» Saksfremstilling ref.nr. 2022/22491-1 av byrådssak 22 fra møte i Bergen bystyre 10 mars, 2022.
<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/bk360/5569499/Ekstraordinaert-tilskudd-til-frivillige-organisasjoner-for-veiledning-og-oppfolging-av-nyankomne-ukrainere-i-Bergen>

Byrådet Bergen kommune. 2022b. «Retningslinjer utvidet ordning for alternativ mottaksplass for nyankomne ukrainske flyktninger i Bergen.» Saksfremstilling ref.nr. 2022/33895-1 av byrådssak 77/22 fra møte i Bergen bystyre 30 mars, 2022.
<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/bk360/5706438/Framstilling-Retningslinjer-for-alternativ-mottaksplass-for-nyankomne-ukrainske-flyktninger-i-Bergen>

FN-Sambandet. 2023a. «Mennesker på flukt.» Sist oppdatert 15. juni, 2023.
<https://www.fn.no/tema/flyktninger/mennesker-paa-flukt>

FN-Sambandet. 2023b. «Ukraina.» Sist oppdatert 22. Juni, 2023.
<https://www.fn.no/konflikter/ukraina>

Haugseth, Jan Frode. «Segregering.» Store norske leksikon. Sist oppdatert 16. mars, 2023.
<https://snl.no/segregering>

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. 2022. «Ekstraordinær tilleggsutlysning: Tilskudd til integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner.» Sist oppdatert 01. november,

2022. <https://www.imdi.no/tilskudd/ekstraordinar-tilleggsutlysning-tilskudd-til-integreringsarbeid-i-regi-av-frivillige-organisasjoner/>

Jacobsen, Dag Ingvar. 2022. *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 4. utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Jacobsen, Dag Ingvar. 2015. *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Jacobsen, Dag I. og Jan Thorsvik. 2019. *Hvordan organisasjoner fungerer*. 5 utgave. Bergen: Fagbokforlaget.

Kaufmann, Geir og Astrid Kaufmann. 2015. *Psykologi i organisasjon og ledelse*. 5 utgave. Bergen: Fagbokforlaget.

Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress. 2022. *Flyktninger fra krigen i Ukraina: Psykososiale konsekvenser, behov og tiltak den første tiden i Norge – Voksne og eldre*. Publisert på nkvt.no. Avrop 12. Rammeavtalen mellom NKVTS og Helsedirektoratet. 05. mai, 2022.

<https://www.nkvts.no/content/uploads/2022/05/FlyktningerUkrainaPsykososialeKonsekvenserBehovTiltak-VoksneEldre.pdf>

Norges forskningsråd. 2005. *Sosial kapital: Klargjøring av ulike perspektiver på sosial kapital, Kunnskapsstatus, funn og forskningsbehov, Forslag til en videre satsing på forskning om sosial kapital i Norge*. Innstilling fra et utredningsutvalg oppnevnt av Norges forskningsråd. Oslo: Norges forskningsråd.

<https://www.forskningsradet.no/siteassets/publikasjoner/1114506747421.pdf>

NOU 2017: 2 (2017). *Integrasjon og tillit – Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c072f7f37da747539d2a0b0fef22957f/no/pdfs/nu201720170002000dddpdfs.pdf>

NOU 2013: 4 (2013). *Kulturutredningen 2014*. Oslo: Kultur- og likestillingsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2013-4/id715404/?ch=1>

Proba. (2019). Hvordan måle integrering? Forslag til et helhetlig indikatorsett for måling av integrering i Norge. Proba-rapport nr. 2019:3. Oslo: Proba samfunnsanalyse.
<https://www.imdi.no/contentassets/c646a66dc8e14af2b4d3efd9ff0d434f/indikatorer-for-integrering.pdf>

Selle, Per og Dag Wollebæk. 2005. «Hvorfor studere sosial kapital i Norge?.» *Tidsskrift for samfunnsforskning* 46 (2): 221-235. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-291X-2005-02-05>

Statsministerens kontor og Justis- og beredskapsdepartementet, «Midlertidig kollektiv beskyttelse for ukrainere,» Pressemelding nr. 41/22, 04 mars, 2022.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/midlertidig-kollektiv-beskyttelse-for-ukrainere/id2903140/>

Tornes, Kristin. 2012. (red.). *Evaluering i teori og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget.

Ødegård, Guro. (2010). *Foreningsliv i et flerkulturelt lokalsamfunn*. Rapport nr. 2010: 6. Oslo: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.
<https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2442815/Foreningsliv%2bi%2bet%2bflerkulturelt%2blokal%2bsamfunn.pdf?sequence=2&isAllowed=y>